

Uchwała Komisji Habilitacyjnej

z dnia 07 lutego 2023 roku

w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

ks. dr. Tadeuszowi Jance

w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia

Powołana w dniu 23 lutego 2022 r. przez Radę Instytutu Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (zwanej dalej Ustawą 2.0) oraz na podstawie § 16 ust. 1 i 2 uchwały Senatu KUL z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zasad nadawania stopni naukowych, Komisja Habilitacyjna w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego ks. dr. Tadeuszowi Jance, działała w składzie:

osoby wyznaczone przez Radę Doskonałości Naukowej:

- prof. dr hab. Tadeusz Szubka (Uniwersytet Szczeciński) – Przewodniczący komisji
- prof. dr hab. Ireneusz Ziemiński (Uniwersytet Szczeciński) – Recenzent komisji
- dr hab. Jan Kielbasa (prof. UJ) – Recenzent komisji
- ks. prof. dr hab. Grzegorz Hołub (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II) - Recenzent komisji

osoby wyznaczone przez Radę Instytutu Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II:

- prof. dr hab. Piotr Mazur (Akademia Ignatianum w Krakowie) – Recenzent komisji
- dr hab. Monika Komsta (KUL) – Członek komisji
- dr hab. Wojciech Daszkiewicz (KUL) – Sekretarz komisji

Działając na podstawie:

1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.),
2. *Zasad nadawania stopni naukowych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II*, stanowiących załącznik do *Uchwały 813/II/1 Senatu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie zasad nadawania stopni naukowych*,

Komisja Habilitacyjna wzięła pod uwagę:

- 1) osiągnięcia naukowe, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2a Ustawy 2.0;
- 2) aktywność naukową Habilitanta, realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (por. art. 219 pkt. 3 Ustawy 2.0);
- 3) wynik kolokwium habilitacyjnego (por. art. 221 pkt. 9 Ustawy 2.0).

Podstawą oceny dokonań wymienionych w pkt. 1-3 były:

monografia pod tytułem:

- 1) ***Zagadnienie śmierci w polskiej filozofii tomistycznej po II wojnie światowej. Studium historyczno-krytyczne***, UAM, Poznań 2021, ss. 262, ISBN: 978-83-66399-52-5 (recenzja wydawnicza: ks. prof. dr hab. Tadeusz Biesaga SDB oraz ks. dr hab. Tomasz Duma)
- 2) sporządzony przez Habilitanta autoreferat i zestawiony przez niego wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej (wraz z załączoną dokumentacją);
- 3) sporządzone przez recenzentów oceny osiągnięć;
- 4) przebieg kolokwium habilitacyjnego;
- 5) dyskusja członków Komisji Habilitacyjnej.

Zgodnie z art. 221 ust. 9a Ustawy 2.0 oraz § 11 Regulaminu, w dniu 07 lutego 2023 roku zostało przeprowadzone kolokwium habilitacyjne, przy użyciu środków komunikacji elektronicznej (Microsoft Teams), zapewniających transmisję kolokwium w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami, oraz wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy kolokwium mogli swobodnie wypowiadać się w jego toku.

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne Habilitanta, przedstawione przez recenzentów opinie, przeprowadzone kolokwium habilitacyjne, po dyskusji, Komisja podjęła uchwałę o wystąpieniu do Rady Instytutu Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II z wnioskiem o nadanie:

księdzu doktorowi Tadeuszowi Jance stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie naukowej filozofia

Uchwała zapadła następującym stosunkiem głosów:

Uprawnionych do głosowania	7 osób
Oddano głosów	7
Głosów nieważnych	0
Głosów ważnych	7

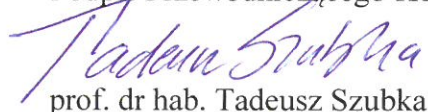
W tym:

- **za nadaniem** stopnia naukowego doktora habilitowanego (TAK): 4 głosy (prof. dr hab. Piotr Mazur, ks. prof. dr hab. Grzegorz Hołub, dr hab. Monika Komsta, dr hab. Wojciech Daszkiewicz)
- **przeciw nadaniu** stopnia naukowego doktora habilitowanego (NIE): 2 głosy (prof. dr hab. Ireneusz Ziemiński, prof. dr hab. Tadeusz Szubka)
- **wstrzymujących się** – głosów: 1 (prof. dr hab. Jan Kielbasa)

Głosowanie (zgodnie z art. 221 ust. 10 Ustawy 2.0) w odniesieniu do wyrażonej woli Habilitanta miało charakter jawny.

Podjęta przez komisję habilitacyjną uchwała (zgodnie z art. 221 ust. 10 Ustawy 2.0) ma status opinii.

Podpis Przewodniczącego Komisji

prof. dr hab. Tadeusz Szubka

UZASADNIENIE

1. INFORMACJE OGÓLNE

Ksiądz dr Tadeusz Janka ukończył studia w Wyższym Seminarium Duchownym Zakonu Braci Mniejszych (Katowice, Wronki) i uzyskał tytuł magistra teologii na podstawie pracy pt. *Znaczenie wolności i wyzwolenia w społecznym nauczaniu Kościoła*, napisanej pod kierunkiem dr. L. A. Nowickiego OFM na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. Jest także absolwentem studiów na kierunku filozofia teoretyczna na Wydziale Filozofii KUL. W latach 2000-2002 odbył studia doktoranckie na Wydziale Filozofii KUL zakończone uzyskaniem tytułu doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii, nadanego na podstawie rozprawy pt. *Józefa Pastuszki koncepcja antropologii filozoficznej*, napisanej pod kierunkiem ks. bp. prof. dr. hab. S. Wielgusa, recenzowanej przez prof. dr. hab. Cz. Głombika oraz ks. prof. dr. hab. W. Prężynę. Od 2003 roku podstawowym miejscem pracy naukowo-badawczej, dydaktycznej, organizacyjnej Habilitanta jest Wyższe Seminarium Duchowne pw. bł. Jana Dunsza Szkota we Wronkach Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych w Polsce, które jest Sekcją Wydziału Teologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 2003-2009 był rektorem tegoż seminarium. Od 2003 r. prowadzi wykłady i ćwiczenia w ramach zajęć zleconych na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

2. OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE HABILITANTA

2.1. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE

Osiągnięciem naukowym, o którym mowa w art. w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy, jest monografia:

***Zagadnienie śmierci w polskiej filozofii tomistycznej po II wojnie światowej. Studium historyczno-krytyczne*, UAM, Poznań 2021, ss. 262, ISBN: 978-83-66399-52-5 (recenzja wydawnicza: ks. prof. dr hab. Tadeusz Biesaga SDB oraz ks. dr hab. Tomasz Duma)**

Monografia była oceniana w aspekcie zarysowanego jako wymóg w ustawie „znacznego wkładu w rozwój określonej dyscypliny”; dla ks. dra Tadeusza Janki dyscypliną taką jest filozofia.

2.2. POZOSTAŁA AKTYWNOŚĆ NAUKOWA

Podstawą oceny pozostałej aktywności naukowej Habilitanta były:

- artykuły opublikowane w czasopismach naukowych po uzyskaniu stopnia doktora – 12
- artykuły opublikowane w czasopismach naukowych w języku angielskim po uzyskaniu stopnia doktora – 1
- rozdziały opublikowane w monografiach naukowych – 6
- książki dołączone do oceny obok osiągnięcia głównego – 3
- redakcje monografii naukowych – 4
- wystąpienia na konferencjach zagranicznych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - 8
- wystąpienia na konferencjach krajowych pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - 8
- zagraniczne pobyty badawcze - 1
- liczba cytowań publikacji wnioskodawcy pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego - cytowania według bazy danych Google Scholar - 15 (łącznie z autocytowaniami)
- posiadany indeks Hirscha (według bazy danych Google Scholar) - h-index - 2
- informacja o liczbie punktów MNiSW – 410 (wraz z rozprawą habilitacyjną 510)

2.3. OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE, POPULARYZATORSKIE

I ORGANIZACYJNE

- członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach – 2 (członek Konferencji Rektorów Wyższych Seminarium Duchownych, członek Rady Stałej Unione Frati Minori d'Europa).
- działalność dydaktyczno-popularyzatorska:
 - prowadzenie zajęć: historia filozofii, antropologia filozoficzna, wybrane zagadnienia z antropologii filozoficznej okresu neoscholastyki w Wyższym Seminarium Duchownym we Wronkach,

- w ramach Wydziału Teologicznego UAM prowadzenie zajęć: Wybrane zagadnienia z antropologii filozoficznej okresu neoscholastyki; Wychowanie w kontekście filozofii człowieka; Manipulacja i propaganda w mass mediach źródłem fałszywego obrazu człowieka świata i Boga; Etyka i pedagogika - inspiracje filozoficzne; Filozofia nowożytna i religia - zgodność kompromis czy konflikt?; Ogólna metodologia nauk z elementami nauk teologicznych; Historia filozofii starożytnej i średniowiecznej; Antropologia filozoficzna; Historia filozofii nowożytnej i współczesnej; Filozofia przyrody; Metafizyka; Wstęp do filozofii; Filozofia dialogu; Antropologia teologiczna

- w ramach Wyższej Szkoły Filologii Hebrajskiej w Toruniu prowadzenie zajęć: Filozofia żydowska

- w ramach WSD Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu prowadzenie zajęć: Antropologia filozoficzna

- w ramach WSD Karmelitów Bosych Prowincji Warszawskiej w Poznaniu prowadzenie zajęć: Historia filozofii

Szczegółowy wykaz osiągnięć Habilitanta znajduje się w przygotowanych przez niego *Autoreferacie* i *Wykazie osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*

3. OCENA GŁÓWNEGO OSIĄGNIĘCIA ORAZ POZOSTAŁEJ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

3.1 OCENA RECENZENTÓW

Dorobek habilitacyjny ks. dra Tadeusza Janki uzyskał **trzy pozytywne recenzje oraz jedną recenzję negatywną.**

Ks. prof. Grzegorz Holub w swojej ocenie głównego przedsięwzięcia zwrócił uwagę zarówno na zalety jak i wady. Generalnie rozprawa jest formą autorskiego studium nad zagadnieniem śmierci i jego implikacjami praktycznymi. Autor nie identyfikuje się w pełni z omawianymi filozofami, ale jeśli już taką identyfikację można dostrzec, to jest to stanowisko personalizmu chrześcijańskiego. Dlatego też Janka prowadzi swoją własną narrację, gdzie

tematy tomistyczne są pewnym materiałem, którym się posługuje. Narracja cechuje się dynamicznym i syntetycznym podejściem do zagadnienia śmierci, tak w porządku teoretycznym jak i praktycznym.

Do zalet rozprawy Hołub zaliczył: 1. Jasny i komunikatywny język; 2. Wyjście w ramach omawiania zagadnienia śmierci poza jedną tradycję filozofowania; 3. Podejście krytyczne w prezentowaniu idei wpisujących się w nurt filozofii tomistycznej skutkujące zachowaniem dystansu do analizowanego tematu; 4. Próbę połączenia rozważań teoretycznych nad śmiercią z zagadnieniami praktycznymi, w których obecny jest temat śmierci; 5. Bardzo dobre przedstawienie zagadnienia śmierci mózgowej, gdzie autor prezentuje różne stanowiska dotyczące kryterium śmierci człowieka oraz krytycznie z nimi polemizuje; 6. Zadawalającą liczbę i jakość literatury przedmiotu.

Do wad głównego osiągnięcia Recenzent zaliczył: 1. Niejasną strukturę rozprawy; 2. Wątpliwe klasyfikowanie autorów do określonego nurtu tomizmu (np. M. Gogacz jako przedstawiciel tomizmu egzystencjalnego); 3. Niezbyt ostre posługiwanie się wyrażeniami „tomizm” oraz „personalizm chrześcijański”; 4. Niezachowanie właściwego porządku metodologicznego w prezentacji i analizie zagadnień szczegółowych (np. przywoływanie tez teologicznych i niezachowywanie proporcji w stosunku do tez ściśle filozoficznych); 5. Zbyt późne wprowadzenie terminu „bioetyka”: w pracy, termin zostaje wprowadzony dopiero na stronie 186, tak jakby zagadnienia aborcji eutanazji czy kary śmierci, poruszane wcześniej, nie były częścią bioetyki; 6. Niedostrzeganie niuansów pomiędzy poszczególnymi przedstawicielami tomizmu np. w kontekście zagadnienia animacji opóźnionej.

W aspekcie pozostałego dorobku ks. prof. Hołub zwrócił uwagę na to, że jest on mocno zróżnicowany w tym sensie, że część dorobku wpisuje się w kontekst filozoficzny, część w teologiczny, jeszcze inne pozycje są pisane z perspektywy kulturoznawczej. Czasem pojawiają się teksty, w których mamy tylko luźne nawiązanie do filozofii. W efekcie osłabia to jakość dorobku Habilitanta. Pewne mankamenty pojawiają się, jeśli weźmiemy fora, na których Habilitant prezentuje wyniki swoich badań. Otóż z wyjątkiem periodyku „Filozofia Chrześcijańska” są to czasopisma bądź zbiorówki o charakterze niszowym. Ponadto aktywność Habilitanta związana z prezentacją swych badań na konferencjach nie wychodzi poza poziom lokalny, czasem są to wystąpienia o charakterze pozafilozoficznym. Zalety pozostałego dorobku Habilitanta to: komunikatywny język, odwoływanie się do zróżnicowanej literatury wykraczającej poza dziedzinę filozofii, podejmowanie problemów istotnych dla współczesnej kultury z wyraźnym ukierunkowaniem badawczym (personalizm chrześcijański). Dużą zaletą

dorobku Janki jest książka o J. Dunsie Szkocie wydana w języku polskim oraz angielskim, która pokazuje wyraźne kwalifikacje filozoficzne doktora Janki.

Generalnie dorobek Habilitanta nie jest rozbudowany, choć zakresowo rozległy, Recenzent ma wątpliwości, czy jest on wystarczający do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, ale wątpliwości zostają rozstrzygnięte na korzyść Habilitanta właśnie książką o Dunsie Szkocie. Biorąc pod uwagę przebieg kolokwium habilitacyjnego ks. prof. Grzegorz Hołub opowiedział się za nadaniem Habilitantowi stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia.

Dr hab. Jan Kielbasa, prof. UJ wskazuje na walory oraz wady rozprawy.

W kontekście zalet prof. Kielbasa zwraca uwagę na to, że: 1. Rozważania Habilitanta uwarunkowane tematem rozprawy oraz nomenklaturą charakterystyczną dla tomizmu mogą być anachroniczne dla reprezentantów filozofii współczesnej. Interpretuje wybrane przez Jankę podejście jako świadectwo intelektualnego nonkonformizmu oraz odwagi myślenia; 2. Godnym uznania jest zebranie, zestawienie i przeanalizowanie w jednym dziele poglądów tomistów różnych „obediencji” pod kątem fundamentalnego problemu śmierci człowieka, rozpatrywanym jednak pod innymi kątami i w różnych aspektach. Autor słusznie zwraca uwagę na elementy kontynuacji tomistycznej tradycji w myśleniu analizowanych badaczy, jak i na próby jej adaptacji do wyzwań stawianych przez współczesną naukę. Pod tym względem wartościowe są analizy dotyczące np. koncepcji T. Wojciechowskiego, w której próbuje się łączyć tomizm z wątkami ewolucjonistycznymi; 3. Autor także wykazuje się nastawieniem polemicznym wobec tradycji, z którą się identyfikuje, dzięki czemu praca nie jest jednostronnie apologetyczna, choć wyraźne jest ukierunkowanie ideowe Habilitanta. Należy zatem docenić podjęcie kwestii adekwatności bądź nieadekwatności hylemorficznej koncepcji człowieka w ujmowaniu problematyki śmierci na gruncie myśli tomistycznej.

Za wady monografii Recenzent uznaje: 1. rażący, mocno publicystyczny charakter początkowych partii pierwszego rozdziału, gdzie sporo zapisów jest mocno uproszczonych, hasłowych, czy merytorycznie powierzchownych. Dodatkowo w paragrafie trzecim pierwszego rozdziału dyskusyjnie merytorycznie jest zaklasyfikowanie niektórych polskich autorów (Józefa Tischnera, Karola Tarnowskiego czy Tadeusza Gadacza do nurtu egzystencjalizmu); 2. Dyskusyjny stan znajomości aktualnych badań dotyczących problematyki, w którą wpisuje się monografia Janki. Owszem autor korzysta z wielu tekstów źródłowych oraz literatury przedmiotu w języku polskim, z drugiej omawiając poglądy Platona, Arystotelesa czy Tomasza z Akwinu nie sięga do ustaleń tak ważnych badaczy jak np. Werner Jaeger, Charles Khan, Alasdair MacIntyre, Antony Kenny. Pomija także publikacje krakowskich autorów, którzy zajmowali się problematyką bioetyczną, skupionych wokół czasopisma „Diametros”

(Włodzimerz Galewicz, Olga Dryła, Tomasz Żuradzki, Piotr Nowak); 3. W sensie ścisłym problematyka zawarta w tytule pracy dotyczy po części rozdziału trzeciego i po części czwartego. Do obu rozdziałów Recenzent zgłasza pewne formalne zastrzeżenia, tzn. a) autor nie jest konsekwentny w respektowaniu kryterium czasowego dotyczącego przywoływania stanowisk określonych tomistów. Wprawdzie ma się zajmować autorami publikującymi po II wojnie światowej, ale wyłomem w stosowaniu tego kryterium są analizy dotyczące myśli Jacka Woronieckiego, który publikował przed wojną; b) przywoływani w rozdziale czwartym reprezentanci tomizmu nie są tożsami z postaciami, które w poprzednim rozdziale zostali uznani za reprezentantów powojennego tomizmu polskiego; c) paragraf trzeci w rozdziale pierwszym mniej więcej w połowie poświęcony jest temu co zapowiada jego tytuł.

Odnosnie pozostałego dorobku naukowego Recenzent podjął się oceny tylko tych prac, które mają charakter filozoficzny i które są mu bliskie tematycznie. W tych pracach względnie stałym choć ubocznym nurtem zainteresowań Habilitanta jest myśl Dunsza Szkota. Autor poświęcił temu zagadnieniu monografię wydaną po polsku i po angielsku oraz jeden tekst w pracy zbiorowej. Na ogół wywody autora, zwłaszcza zawarte w monografii są klarowne i przyczyniają się do popularyzacji myśli Doktora Subtelnego, stanowiąc użyteczny przewodnik dla poszukujących elementarnej wiedzy o myśli Dunsza Szkota. W tekście dotyczącym Dunsowego dowodzenia za Istnieniem Boga Recenzent widzi błędy i nadmierne uproszczenia.

Generalnie prof. Kielbasa docenia wkład Habilitanta w popularyzację myśli Doktora Subtelnego, co do faktografii prace te są rzetelne, problem natomiast w tym, że mają one wyłącznie sprawozdawczy charakter, prezentują wyniki badań innych uczonych i nie są oparte na badaniach Habilitanta, prezentujących jakieś nowe treści w tym zakresie. Ponadto brak w nich pogłębionej analizy i interpretacji tekstów źródłowych. Podobne zastrzeżenia można wysunąć pod adresem tekstu traktującego o koncepcji intelektu w filozofii Arystotelesa i Tomasza z Akwinu, choć w tym przypadku Recenzent dostrzega u Habilitanta pracę na materiale źródłowym. Prof. Kielbasa dostrzega wartość opublikowanej wersji rozprawy doktorskiej, która stanowi przykład rzetelnego, choć wstępnego opracowania wybranej problematyki i może być punktem wyjścia dla bardziej rozbudowanej monografii poświęconej myśli Józefa Pastuszki.

W kontekście oceny pozostałej aktywności Habilitanta Recenzent docenił zasługi organizacyjne dotyczące życia akademickiego i naukowego w środowisku kościelnym w ogóle. Habilitant pełnił funkcję rektora WSD O.O. franciszkanów we Wronkach, pełnił funkcję

provincjała a obecnie wikariusza prowincjalnego, co miało wpływ na obniżenie jego aktywności w aspekcie uczestnictwa w konferencjach, grantach oraz pobytach zagranicznych.

W konkluzji prof. Kielbasa stwierdził, że mimo krytycznych uwag zarówno osiągnięcie naukowe jak i pozostały dorobek naukowy upoważniają Habilitanta do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego i przynajmniej w pewnym stopniu spełniają wymagania określone przez odpowiednią w tym zakresie ustawę. Recenzent nie potrafił jednoznacznie rozstrzygnąć czy dorobek naukowy kandydata spełnia te wymagania w stopniu wystarczającym. W związku z tym swoją decyzję uzależnił od przebiegu kolokwium habilitacyjnego, które ostatecznie skłoniło Recenzenta do oddania głosu wstrzymującego się.

W swojej recenzji **prof. dr hab. P. Mazur** zauważył, że Habilitant „modelowo wskazał przedmiot, cel, metodę i treść swojego studium”. Słusznie wskazał, że rozprawa wykracza poza ramowy okres wskazany w tytule uwzględniając współczesnych autorów oraz tych, którzy stoją w opozycji do stanowiska tomistycznego.

Do wad monografii Recenzent zaliczył: 1. brak pełnego ujęcia problematyki śmierci w tomizmie drugiej połowy XX wieku, skoro stanowił on tylko punkt odniesienia dla współczesnych debat o człowieku; 2. Zmieszanie a miejscami utożsamienie koncepcji myślicieli tomistycznych z koncepcjami myślicieli personalistycznych czy chrześcijańskich w ogóle bez uwzględnienia zachodzących między nimi różnic; 3. Pobieżne omówienie koncepcji niektórych myślicieli (np. Jacka Woronieckiego) lub zupełne pominięcie osób, które zaznaczyły się w debacie dotyczącej koncepcji śmierci jako ostatecznej decyzji (Stanisław Kowalczyk, Piotr St. Mazur); 4. Niedostateczne uwzględnienie kontekstu antropologicznego; 5. Zdaniem Recenzenta główny problem rozprawy powinien być precyzyjniej i bardziej wszechstronnie przebadany w aspekcie: metafizycznym (systemowym), antropologicznym i etycznym, z klarownym odróżnieniem aspektu teologicznego i filozoficznego oraz z uwagi właśnie na tomizm, z dodatkowym omówieniem aspektu teologicznego; 6. W rozdziale czwartym następuje nagromadzenie i pomieszanie stanowisk i aspektów badań. Występują swobodne przejścia z płaszczyzny tomistycznej na personalistyczną, a z personalistycznej na płaszczyznę filozofii chrześcijańskiej, ponadto Habilitant nie przestrzega różnic pomiędzy poziomami i płaszczyznami poznania (głównie filozoficzną i teologiczną) ważnymi dla zwłaszcza dla tomistów z Lubelskiej Szkoły Filozoficznej. W rezultacie rozdział ten sprawia wrażenie chaotyczności i niedopracowania; 7. Zdarzają się w pracy tezy dyskusyjne (dotyczące myśli Wojtyły) oraz uproszczenia (dotyczące rozumienia ludzkiego „Ja” u Krapca), występuje też wybiórcze podejście do opracowań oraz irytujące trywializmy.

Do pozytywnych aspektów rozprawy prof. Mazur zalicza:

1. Dążenie Habilitanta do konfrontowania tomizmu ze współczesnymi koncepcjami filozoficznymi i pozafilozoficznymi. Obok referowania poglądów, wchodzi z nimi w dyskusję oraz szuka własnych rozwiązań niektórych problemów filozoficznych np. w przypadku śmierci mózgowej; 2. stosunkowo dobre pokazanie tła myśli tomistycznej i omówienie niektórych problemów bioetycznych.

W kontekście oceny pozostałego dorobku Habilitanta Recenzent zwraca uwagę, że przeważa w nim problematyka antropologiczna. Artykuły, co do warsztatu naukowego i zawartości merytorycznej Recenzent ocenia pozytywnie. Jednocześnie zwraca uwagę, że część z nich ma charakter niefilozoficzny. Od strony ilościowej nie jest to dorobek obszerny, ma charakter lokalny. Podobny zarzut Recenzent formułuje w stosunku do aktywności konferencyjnej Habilitanta. Na tle tych niedostatków na pozytywną ocenę zasługuje studium poświęcone myśli Jana Dunsza Szkota, wydane osobno w języku polskim oraz angielskim. Habilitant posiada pewne osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycznej, organizacyjnej, popularyzacji nauki i współpracy międzynarodowej, ale tylko w części są one wyrazem aktywności o charakterze filozoficznym.

Pomimo zgłoszonych uwag i wątpliwości prof. Mazur ocenił zgromadzony przez Habilitanta dorobek pozytywnie, zaś po przebiegu kolokwium habilitacyjnego zagłosował za nadaniem Habilitantowi stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia.

Prof. dr hab. Ireneusz Ziemiński w swojej recenzji zwrócił uwagę, że monografia podejmująca zagadnienie śmierci w polskiej powojennej filozofii tomistycznej jest potrzebna bowiem: 1. Temat ten nie był do tej pory przedmiotem badań historyków filozofii; 2. W omawianym nurcie powstały ciekawe pomysły interpretacyjne zjawiska śmierci; 3. Zwrócenie uwagi na problematykę tanatologiczną w wymiarze antropologiczno-egzystencjalnym oraz bioetycznym ukazuje mniej znany aspekt polskiego powojennego tomizmu oraz może przyczynić się do uwypuklenia międzynarodowego znaczenia polskiej neoscholastyki.

Zdaniem Recenzenta wykonanie tego ambitnego przedsięwzięcia w głównym osiągnięciu dra Janki ma wiele mankamentów metodologicznych, które sprawiają, że obraz powojennej tanatologii tomistycznej jest daleki od kompletności i mało instruktywny:

1. Przedłożona do oceny rozprawa wbrew tytułowi nie jest ani historycznym ani krytycznym studium. Nie jest historyczna bowiem autor nie opisuje genezy, ani rozwoju, ani wewnętrznych różnicowań poszczególnych nurtów tomistycznej filozofii śmierci. W związku z tym tomizm polski został omówiony skrótowo (właściwie dotyczy tylko dwóch z czterech rozdziałów książki), ponadto Habilitant pomija koncepcje filozofów i teologów, którzy byli inspiracją dla tomistów polskich a omawia stanowiska myślicieli, których ze szkołą

tomistyczną łączyło niewiele. Książka nie jest także studium krytycznym, bowiem Habilitant nie podejmuje badań nad wewnętrzną spójnością doktryn oraz nie przeprowadza krytyki zewnętrznej badanych stanowisk, nie dyskutuje przyjmowanych przez tomistów przesłanek oraz wniosków do jakich dochodzili.

2. W kontekście omawianej problematyki przyjęty przez Habilitanta podział tomizmu na nurt tradycyjny, lowański oraz egzystencjalny nie odpowiada tworzonym na gruncie tych nurtów koncepcjom śmierci. Analizy Janki mają charakter pobieżnego streszczenia, bowiem nie ukazują ideowych powiązań i zależności pomiędzy poszczególnymi koncepcjami, brak osadzenia poszczególnych koncepcji w szerszym kontekście metafizyki, antropologii, filozofii przyrody czy etyki poszczególnych autorów. (Recenzent uzasadnia tę tezę szczegółowo na stronach 4-10, zwracając uwagę na pobieżne, i skrótowe potraktowanie poglądów tanatologicznych G. Dogiela, M. A. Krapca, M. Gogacza, P. Chojnackiego).

3. Istotnym uchybieniem Habilitanta jest nieuwzględnienie niektórych postaci np. pominięcie prezentowanej przez Stanisława Judyckiego eschatologicznej koncepcji, czy istotnych z punktu widzenia omawianej problematyki prac Mirosława Pawliszyna, Tomasza Sahaja, Andrzeja Gielarowskiego, Konstantego Michalskiego, Alfreda Wierzbickiego.

Także pozostały dorobek Habilitanta nie jest pozbawiony uproszczeń historyczno-filozoficznych, co skutkuje jednoznacznie negatywnymi ocenami niektórych stanowisk (np. filozofia Nietzschego, Hobbesa, Kartezjusza, Kanta). Sformułowania Habilitanta zawarte w niektórych tekstach przedłożonych do oceny nie mieszczą się w kanonie naukowego dyskursu.

Krytyczna ocena dorobku naukowego księdza doktora Filemona Tadeusza Janki, skłania Prof. Ziemińskiego do wniosku negatywnego. Z jednej strony Habilitant uprawia filozofię w sposób raczej homiletyczno-pastoralny niż akademicki, z drugiej – ujawnił brak realizacji ambitnego przedsięwzięcia historycznofilozoficznego, jakim miało być ukazanie tanatologicznego dorobku powojennych tomistów polskich. Wprawdzie pomysł takiej monografii był uzasadniony, to jednak jego wykonanie Recenzent uznał za niewystarczające. Habilitant nie omówił wszystkich stanowisk tanatologicznych wówczas sformułowanych, nie uwzględnił w pełni zgromadzonej na ten temat dostępnej literatury przedmiotu, pominął kontekst rozwoju tomizmu w powojennej Polsce ani nie ukazał wewnątrzsystemowej roli, jaką problematyka śmierci odgrywała w poszczególnych nurtach tomizmu. Przebieg kolokwium habilitacyjnego utwierdził Recenzenta w przekonaniu, że Habilitant nie wypełnił kryteriów ustawowych, w związku z tym prof. Ziemiński zarekomendował odmowę nadania ks. dr Jance stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia.

3.2 OCENA POZOSTAŁYCH CZŁONKÓW KOMISJI

W związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego o. dr Tadeuszowi Jance opinie przedłożyli: prof. dr hab. Tadeusz Szubka, dr hab. Monika Komsta oraz dr hab. Wojciech Daszkiewicz.

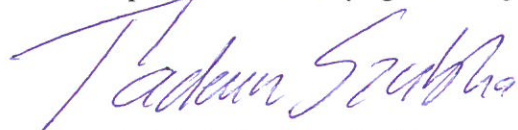
Prof. dr hab. Tadeusz Szubka zwrócił uwagę, że gruntowna monografia na temat zagadnienia śmierci w polskim tomizmie powojennym jest ze wszech miar potrzeba i gdyby książka ks. dra Janki taką była, stanowiłaby znakomity wkład do historii współczesnej filozofii polskiej i rozwoju tomistycznej antropologii filozoficznej. Niestety, nie ma ona takiego charakteru. Wywody składające się na monografię nie usprawiedliwiają jej szumnego podtytułu *Studium historyczno-krytyczne*, gdyż nie ma w niej ani fragmentu wnikliwej i drobiazgowej historii polskiej powojennej myśli tomistycznej, ani też krytycznego rozbioru idei tanatologicznych polskich tomistów. Sumarycznie biorąc, ks. dr Janka spełnia ustawowy warunek „istotnej aktywności naukowej”, realizowanej w więcej niż jednej uczelni, w tym zagranicznej. Niemniej jednak główne osiągnięcie naukowe Habilitanta nie stanowi „znacznego wkładu” do filozofii, ponadto zastrzeżenia sformułowane w recenzjach sporządzonych na użytek postępowania habilitacyjnego (w tym jednej zdecydowanie negatywnej) oraz przebieg kolokwium habilitacyjnego skłoniły prof. Szubkę do opowiedzenia się za odmową nadania ks. drowi Tadeuszowi Jance stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Dr hab. Monika Komsta zwróciła uwagę, że monografia jest ciekawym przykładem syntezy historycznej realizującej ostatni etap stosowania metody historycznej polegający na zebraniu szczegółowych wyników i ich uogólnieniu. Autor zaplanował swoje badania bardzo szeroko, starając się ukazać całą panoramę myśli tomistycznej w wieku XX, taki projekt wiązał się z określonymi konsekwencjami, wśród których na pierwszym miejscu można wskazać pewną powierzchowność. Do wad monografii Komsta zalicza: 1. uproszczenia i zbyt szybkie uogólnienia; 2. brak pogłębionych analiz; 3. kontrowersyjny dobór faktów, na co zwrócili uwagę recenzenci. Wydaje się jednak, że takie zarzuty przy podjęciu tego typu tematu są nieuniknione. Autor musiał przecież zmierzyć się z zadaniem, które wymagało od niego dokonania niełatwych wyborów. Jako niewątpliwy walor pracy Komsta wskazała próbę połączenia dwóch perspektyw historycznych, tj. zaprezentowanie zebranego materiału w części pierwszej przez uporządkowanie go osobowo, a w drugiej problemowo, co daje czytelnikowi głębszy wgląd w omawianą problematykę. Pozostały dorobek przedstawiony przez Habilitanta podejmuje tematy aktualne z zakresu szeroko rozumianej antropologii a także teologii, ale ma

w dużej mierze charakter interdyscyplinarny. Na szczególną uwagę zasługuje książka poświęcona myśli Jana Dunsza Szkota, będąca udaną próbą popularyzacji twórczości tego scholastyka. Habilitant posiada także duży dorobek organizacyjny, co z pewnością pochłania wiele czasu, ma jednak wielkie znaczenie dla edukacji. Po przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego Komsta podtrzymała pozytywną ocenę wniosku Habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

W swojej opinii **dr hab. Wojciech Daszkiewicz** wskazał, że monografia jest próbą wykazania praktycznych konsekwencji tomistycznego rozumienia fenomenu śmierci we współczesnej kulturze. Autor nie tylko rekonstruuje poglądy tanatologiczne wybranych przedstawicieli powojennego nurtu tomistycznego, ale stara się umieścić w szerszym tle kulturowym poprzez włączenie w strukturę rozprawy problematyki mającej charakter bioetyczny. W tym sensie praca stanowi wkład dra Janki do dyskursu filozoficznego, bowiem wykracza poza warstwę rekonstrukcji i cechuje się dostatecznym poziomem podejścia swoiście krytycznego. Z drugiej strony Autor włączając w strukturę pracy zagadnienia z zakresu bioetyki znacznie poszerzył kontekst swoich wywodów kosztem dyskursu związanego bezpośrednio z tematem rozprawy, co prowokuje do dyskusji o charakterze metodologicznym oraz merytorycznym. Pozostały dorobek ks. dra Janki wyróżnia wieloaspektowość oraz ukierunkowanie, co jest widoczne w dydaktyce i popularyzacji. Na kształt tego dorobku istotny wpływ wywarła formacja duszpastersko-intelektualna Habilitanta. Na tym tle główne osiągnięcie jawi się jako najbardziej wartościowe, choć nie jest pozbawione mankamentów. Jest to ciekawe studium podejmujące ważny i aktualny z punktu widzenia współczesnej kultury problem, któremu do tej pory nie poświęcono należytej uwagi. W tym sensie Daszkiewicz ocenia główne osiągnięcie Habilitanta pozytywnie. Ponadto jego zdaniem ks. dr Janka wykazał granicznie wystarczającą aktywność naukową, dydaktyczną, organizacyjną, także zakresie współpracy naukowej i popularyzacji nauki. Po przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego Daszkiewicz podtrzymał pozytywną opinię co do nadania Jance stopnia doktora habilitowanego.

Podpis Przewodniczącego Komisji

prof. dr hab. Tadeusz Szubka